

การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

The New Operation of Internal Quality Assurance of Trimit Group Schools

Under Maehongson Primary Educational Service Area Office 1

กนกพร อุดมพาณิชย์¹ ดร.คมศิษฐ์ ประสงค์สุข²

Kanokpond Udompanit¹ Dr.Komsin Prasongsuk²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร 2) ศึกษาผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ตามมาตรฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร และ 3) ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน และครูผู้สอนของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร 77 คน รวมจำนวน 84 คน และสถานศึกษาที่ได้รับรางวัล IQA AWARD กลุ่มโรงเรียนสิงหนาทราชาลัย จำนวน 2 โรงเรียน กลุ่มเป้าหมายการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบบันทึกการสังเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตรมีสภาพปัจจุบันมากที่สุดและมีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านที่มีสภาพปัจจุบันน้อยที่สุดและมีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
2. ผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ตามมาตรฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตรมีผลการดำเนินงานมากที่สุด คือ มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมีผลการดำเนินงานที่น้อยที่สุด คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน และจากการสังเคราะห์เอกสารรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self – Assessment Report: SAR) ผลปรากฏว่าทั้ง 2 โรงเรียนมีผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับดีเลิศขึ้นไป ทุกมาตรฐาน ทุกปีการศึกษา
3. แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร เสนอแนะให้สถานศึกษาต้องดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรคของโรงเรียน โดยใช้มาตรฐานและตัวชี้วัดของสถานศึกษาและของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการพัฒนาในแต่ละด้านต้องกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของแต่ละกิจกรรมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

คำสำคัญ: การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนไตรมิตร

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

¹Graduate Student of Educational Administration Division, Maehongson College, Chiang Mai Rajabhat University, Mae Hong Son Campus

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

²Lecturer of Educational Administration Division, Maehongson College, Chiang Mai Rajabhat University, Mae Hong Son Campus

ผู้ติดต่อ, อีเมล: กนกพร อุดมพาณิชย์, Kanokpond_12@hotmail.com

รับเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2566 แก้ไข 3 เมษายน 2566 ตอรับ 5 เมษายน 2566

แนวใหม่ มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ โดยต้องกำหนดปฏิทินและเครื่องมือ ในการตรวจสอบการดำเนินงานให้ถูกต้อง และชัดเจนตามมาตรฐานที่กำหนด โดยมีการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด และสาธารณชน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการพัฒนา กำกับติดตาม และปรับปรุงแก้ไข โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA เข้ามาเป็นตัวกำหนดกรอบ การดำเนินงานอย่างเป็นระบบครบวงจร

ABSTRACT

This research Objectives: 1) to study the current situation and problems of the quality assurance system implementation within the new educational institutions 2) to study the performance of the internal quality assurance system for new educational institutions according to the standards. And 3) to study methods for solving problems in implementing the quality assurance system within the new educational institutions of the Trimit Group School in the of MaeHongSon Primary Educational Service Area Office 1, the sample group was 7 school administrators and 77 teachers of the Trimit Group School, totaling 84 people, and 2 schools that received the IQA Award from the Singhanatrachalai School Group. The target group of interviews consisted of 5 people. The research tools were a questionnaire with a 5 – level estimation scale, document synthesis record form. And interview form Statistics used in data analysis were mean and standard deviation.

The research results found that

1. Implementation of the internal quality assurance system for new educational institutions has the current condition that has the most operations and the least problems is the setting of educational standards of educational institutions. And the aspect that has the least current operational status and has the most problems is the assessment and inspection of educational quality within educational institutions.
2. The results of the performance of the internal quality assurance system for the new educational institutions were the most effective, namely Standard 2, administrative and management processes. And standard 1 quality of learners has the least performance. And from the synthesis of the Self – Assessment Report: SAR, the results showed that both schools had excellent internal quality assessment results at all standards and all academic years.
3. Guidelines for solving the problems is recommended that educational institutions must analyze their strengths, weaknesses, problems, and obstacles by using standards and indicators of educational institutions and the Office of the Basic Education Commission. In which the development in each area must determine the success indicators of each activity in the development of a new quality assurance system within the educational institution. Focus on student development and achievement by having to set a calendar and tools to inspect the operation to be accurate and clear according to the specified standards. There is an internal quality assessment report prepared for the agency and the public. To create confidence in the educational management of educational institutions. In this regard, all parties involved must be involved in planning, developing, monitoring, and improving. By using the PDCA quality cycle to determine the framework for systematic implementation.

Keywords: Implementation of quality assurance systems within educational institutions Trimit Group School

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 หมวด 6 มาตรา 47,48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ทั้งระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประเมินคุณภาพภายนอก โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีที่ต้องเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 47) ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้มีการประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ในการปรับปรุงระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงให้กับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด ในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐมนตรีกว่ากระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2564 ว่าด้วยการปรับระบบการประเมินผลการศึกษา และการประกันคุณภาพ เพื่อให้ระบบการประเมินผลการศึกษาทุกระดับและระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย ถือเป็นจุดเปลี่ยนของการปฏิรูประบบการประกันคุณภาพการศึกษา หรือเกิดเป็นระบบการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ (วิษณุ ทรัพย์สมบัติ, 2563, ออนไลน์)

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกที่มีเป้าหมายเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและเป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อสังคม ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งเกิดจากการจัดการศึกษาที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยรวม ดังนั้นสถานศึกษาเป็นกลไกหลักในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ต้องจัดให้มีระบบการดำเนินงานตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 โดยการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (วิษณุ ทรัพย์สมบัติ, 2563, ออนไลน์) การดำเนินงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ประสบปัญหาเรื่องการพัฒนาความรู้และความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ยังไม่เพียงพอและปัญหาการขับเคลื่อนงานที่ไม่ได้รับการพัฒนาในประเด็นที่เปลี่ยนแปลงอย่างโดยตรงและทั่วถึง อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงย้ายของบุคลากรทั้งผู้บริหารและข้าราชการครูที่มีความรู้ ความเข้าใจ ส่งผลต่อความต่อเนื่อง และสถานศึกษามีภาระงานนอกเหนือจากการสอนมาก (นงศราญ บัวระหงษ์, 2565, สัมภาษณ์) ดังนั้นผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ ปัญหา ผลการดำเนินงานและแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงานในกลุ่มโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัด ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนด และสามารถตอบสนองนโยบายการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

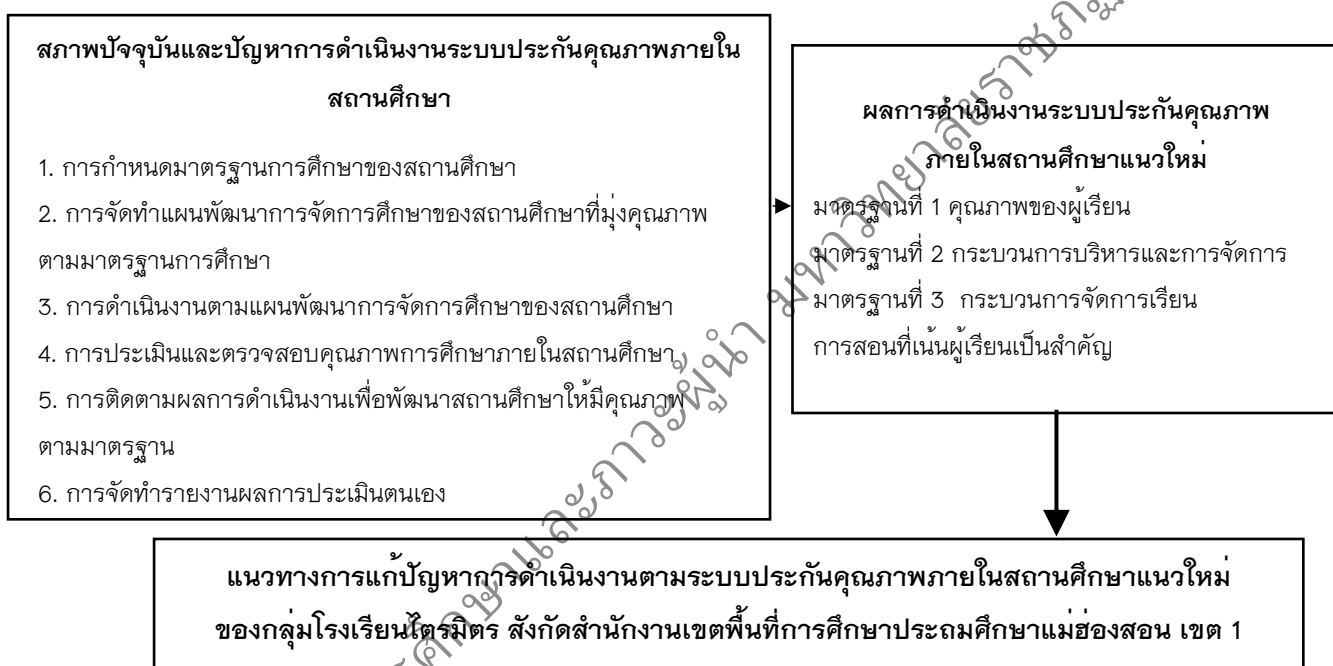
คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เป็นอย่างไร
2. ผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ตามมาตรฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในแต่ละมาตรฐานเป็นอย่างไร
3. แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ตามมาตรฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน และครูผู้สอน 77 คน รวมทั้งสิ้น 84 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม, 2) สภาพปัจจุบันและปัญหา และ 3) ผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ตามมาตรฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ติดต่อจัดทำหนังสือราชการจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียนแล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์ ด้วยวิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบการพรรณนา
2. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา และผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของเบสต์ (Best, 1982, pp. 232 – 233) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการพรรณนา สำหรับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ตามมาตรฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร

กลุ่มตัวอย่าง

ศึกษาข้อมูลจากรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self – Assessment Report: SAR) ของสถานศึกษาที่ได้รับรางวัล IQA AWARD กลุ่มโรงเรียนสิงหนาทราชาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามะฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลแม่ฮ่องสอน และโรงเรียนบ้านนาปลาจาด ระหว่างปีการศึกษา 2561 – 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบบันทึกการสังเกตเอกสาร ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลสาระสำคัญของผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ตามมาตรฐาน ประกอบด้วยคุณภาพผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศกระทรวง ณ วันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 โดยมีลักษณะเป็นแบบเต็มข้อความลงในแบบสังเกตตามประเด็นที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน เพื่อขอความอนุเคราะห์เอกสารรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self – Assessment Report: SAR) ของสถานศึกษาที่ได้รับรางวัล IQA AWARD กลุ่มโรงเรียนสิงหนาทราชาลัย จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลแม่ฮ่องสอน และโรงเรียนบ้านนาปลาจาด ระหว่างปีการศึกษา 2561 – 2564

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การสังเคราะห์ข้อมูล ใช้การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอแบบพรรณนา

**ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
แนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร**

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ครูที่เป็นผู้รับผิดชอบงานด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2 คน ในสถานศึกษาที่ได้รับรางวัล IQA AWARD และศึกษานิเทศก์ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร ตามกระบวนการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้ง 6 กระบวนการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการขอหนังสือราชการจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามวันเวลาที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การสังเคราะห์ข้อมูลแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยอาศัยหลักเกณฑ์การจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูลและนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตรมีสภาพปัจจุบันมากที่สุดและมีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านที่มีสภาพปัจจุบันน้อยที่สุดและมีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2. การศึกษาผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ตามมาตรฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ตามมาตรฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก มาตรฐานที่มีผลการดำเนินงานมากที่สุด คือ มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน มีผลการดำเนินงานที่น้อยที่สุด และจากการสังเคราะห์เอกสารรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self - Assessment Report: SAR) ผลปรากฏว่าทั้ง 2 โรงเรียนมีผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับคุณภาพในภาพรวมและทุกมาตรฐาน อยู่ในระดับดีเลิศขึ้นไป ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 - 2564

3. การศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร เสนอแนะให้สถานศึกษาต้องดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรคของโรงเรียนโดยใช้มาตรฐานและตัวชี้วัดของสถานศึกษาและของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการพัฒนาในแต่ละด้านต้องกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของแต่ละกิจกรรมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดในมาตรฐานการศึกษา โดยต้องกำหนดปฏิทินและเครื่องมือ ในการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา รวมถึงการติดตามผลการดำเนินงานโดยใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ถูกต้องและชัดเจนตามมาตรฐานที่กำหนด โดยมีการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพต่อหน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้จะทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการพัฒนา กำกับติดตาม และปรับปรุงแก้ไข โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA เข้ามาเป็นตัวกำหนดกรอบการดำเนินงานอย่างเป็นระบบครบวงจร

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการศึกษาค้นคว้าแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร ผู้ศึกษาอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการกำหนดตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาคือขั้นตอนแรกในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการกำหนดค่าเป้าหมายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามวิสัยทัศน์และบริบท ร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุปรียาสงค์คำ (2564, หน้า 64) พบว่า สภาพการบริหารระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา วงศ์ทิมารัตน์ (2561, หน้า 67) พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวาสนา คำห้วยหาญ (2558, หน้า 74) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ปัญหาของการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร โดยรวมอยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีความเข้าใจการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการของการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาแนวใหม่เป็นอย่างดี โดยมีการดำเนินงานอย่างเป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของภักดีนิยน์ สังข์สอน (2558, หน้า 161) ที่พบว่า ภาพรวมของปัญหาการดำเนินงาน ทุกด้านอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดของผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำแนกตามตำแหน่งในการทำงาน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูพบว่า ภาพรวมปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2. การศึกษาผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ตามมาตรฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ตามมาตรฐานของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีผลการดำเนินงานมากที่สุด คือ มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน มีผลการดำเนินงานที่น้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจากการประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ส่งผลให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรตระหนักเห็นความสำคัญของการบริหารระบบประกันคุณภาพภายใน ทำให้สถานศึกษามีการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จนทำให้ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของพนาศักดิ์ ซาค่าหลอย (2565, หน้า 117) พบว่า ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดคือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านคุณภาพผู้เรียน ตามลำดับ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุ่มัทนา อ่องจำปา (2561, บทคัดย่อ) พบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัตน์ โฉมจิตร (2560, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการดำเนินงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับเรื่อง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ ควรให้ความสำคัญที่จะพัฒนาจุดอ่อนของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้ง 6 ด้าน โดยการใช้กระบวนการประเมินคุณภาพและควบคุมคุณภาพการศึกษา การพัฒนาจำเป็นต้องมีปฏิทินดำเนินงาน มีการตรวจสอบนิเทศติดตาม ตลอดจนมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้ควรส่งเสริมและให้ความรู้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชาชาญ อินทรชิต (2549, บทคัดย่อ) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละด้านอยู่ในระดับ

มากที่สุด ดังนี้ ด้านโครงสร้างสถานศึกษา คือให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านบรรยากาศ ในการทำงาน คือการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ด้านบุคลากร คือผู้บริหารมีจิตสำนึก ความมุ่งมั่นพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของรจนา แก้วตา (2560, หน้า 96) พบว่า แนวทางการพัฒนา การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในภาพรวมการดำเนินงานอยู่ระดับมาก และเช่นเดียวกับงานวิจัยของภคิภา ลูกเงาะ (2562, หน้า 91) ได้เสนอแนวทางการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาว่า ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษาในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน และสรุปรายงานการดำเนินงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ จะเห็นได้ว่า แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่ นอกจากจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ความตระหนักของบุคลากรในโรงเรียนแล้ว การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง หากบุคลากรขาดความร่วมมือ การดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาก็จะหยุดชะงัก ดังนั้น ยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จประการหนึ่งของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา นอกจากจะทำงานเป็นทีมของบุคลากรในองค์กรแล้วยังต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และโรงเรียนในเขตพื้นที่เดียวกันมาช่วยกำกับดูแลและร่วมมือพัฒนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นกลไก ในการกระตุ้นให้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแนวใหม่อย่างเป็นระบบ ครบวงจรและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยพบว่าจึงควรมีการวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงานและโครงการของสถานศึกษา และควรมีการกำหนดปฏิทินการติดตาม นิเทศ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

ควรจัดให้มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำผลมาพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และควรศึกษาความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กาญจนา วงศ์ทิมารัตน์. (2561). สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นงคราญ บัวระหงษ์. (2565). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2565.
- ปรีชาชาญ อินทรชิต. (2549). พฤติกรรมการสอนของครูกับความตระหนักและการปฏิบัติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- พนาศักดิ์ ซาคำหลอย. (2565). ปัจจัยค้ำยันที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภัทริกา ลูกเงาะ. (2562). สภาพและแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ภัทธีณี สังข์สอน. (2558). ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- รจนา แก้วตา. (2560). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วาสนา คำห้วยหาญ. (2558). แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วิษณุ ทรัพย์สมบัติ. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. [วิดีโอทัศน์]. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=tPRUQwurXyl&t=717s>
- ศิริรัตน์ โนจิตร. (2560). ปัจจัยการดำเนินงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุปรียา สงค์ดำ. (2564). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสหวิทยศึกษามิตรภาพมวกเหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. สารนิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สุมัทนา อ่องจำปา. (2561). การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Best, John W. (1982). *Research in Education*. 4th ed. New Delhi: Prentice – Hall of India.